

Estimats pares: contesto la seva lletra del dia 10 dels ~~corrents~~ ^{corrents} de Barcelona pot dir que hagi batut cap rècord de velocitat, però ja està ~~amb~~ ^{amb} content que totes anessin així.

M'agrada que tingui en el seu poder una col·lecció de "Lletres", encara que només sigui en qualitat de dipòsit. Estaré molt content si em dona la seva opinió sincera sobre els meus treballs. Acuso el retret, una mica velat, que em fa per no trametre-li algunes de les nostres coses. Però pensi, pare (m'he de dirigir concretament a vostè) que això no ha estat per falta de bona voluntat, ni per oblit, sino per un instint de prudència que, si es té en compte el nostre desconeixement de la realitat, és perfectament comprensible. Ha de ~~tenir en compte~~ ^{pensar} que les publicacions a les quals em refereixo no són exclusivament literàries. De totes maneres, ~~vostè~~ ^{vostè} mateix és el més indicat per a establir una tònica que reguli la meua conducta en aquests casos. El pare Artis, des de fa molt temps, té el propòsit de trametre-li una col·lecció de ~~la~~ ^{la} revista que edita, i sóc jo qui li ha ~~daxxaxa~~ demanat que no ho faci.

Avui he vist a n'en Bartra i li he ensenyat la seva carta, sobre tot aquella part que conté l'anticipació de la seva disculpa. Jo hi he afegit tot el que el cor m'ha dictat per a fer-lo quedar bé i en Bartra m'ha assegurat que es feia un perfecte càrrec de les coses. Així i tot, pare, ~~xxx~~ estaré molt content si li escriu aviat. És molt bona persona i, si el ~~xxxxxxx~~ conegues, li tindria tant afecte com el que em mereix a mi. La seva "Xabola" va guanyar el premi Fastenrath el mateix any que jo m'enduia el Concepció Rabell. Fa pocs dies que ha tingut el seu segon fill, una nena que es dirà Elionor (com la mare d'en Bartra). Si en la seva carta hi és a temps, faci una al·lusió a aquest esdeveniment. Sé que ell li ho agrairà.

Amb les reformes del pis de Barcelona, em passa el mateix ~~que~~ que els passa a vostès quan em refereixo a les que fem nosaltres. Una barreja d'alegria i tristesa, per la prosperitat que indiquen i per l'allunyament d'una època tan plena de bons records. Però pensin, com pensem nosaltres, que no hi ha cap motiu perquè la realització d'aquestes petites il·lusions desfaci les grans esperances.

Mare estimada: el pare em diu que està una mica trista perquè li sembla que en les nostres cartes ~~xxxxxxx~~ no la recordem amb prou intensitat. És possible que jo hagi estat tan poc hàbil que no sapiga expressar un sentiment que es cada dia més viu? És absolutament cert, com li deia la Rosa en una carta recent, que no passa ni un dia sense que parlem de vostè. I més, encara, des que ha nascut el Raimon. Qualsevol gràcia nova del nen, qualsevol esdeveniment que el tingui a ell per centre, és motiu perquè ens referim a vostè i l'enyorem amb més força. Estem segurs que, si Déu ens concedís la felicitat d'estar junts, s'estimaria el petit amb una passió d'avia difícil d'igualar. Un egoïsme ple de tendresa i d'amor, encara que sembli paradoxal, fa que a cada ~~dificultat~~ ^{dificultat} dificultat, tristesa o alegria, exclamem: "Si tinguéssim a la mare amb nosaltres!" Des de que ~~xx~~ ha nascut el nen, no hem sortit enlloc on no ens sigui possible emportar-nos-el, perquè no estariem tranquils per bones que fossin les mans que el vigilessin. I cada vegada diem: "Al costat de la mare, de la seva avia, seria diferent. Amb ella sí que deixariem el nen amb tota tranquil·litat". I això, mare, que la seva padrina, l'esposa de l'escriptor Roure-Torrent, l'estima amb una veritable bogeria i ens ajuda a tenir cura del nen (i si ha calgut, per alleujar-li la feina, de la Rosa) amb una sol·licitud i un afecte que no sabrem mai com pagar-li.

Ahí a propòsit de la padrina i d'esdeveniments: el dia 14 d'aquest mes, a dos quarts de quatre de la tarda i a la Catedral de Mèxic, vam batejar el Raimon. Com que dins de la família hi ha moltes maneres de pensar, vam fer que la cerimònia tingués una gran senzillesa: l'acte religiós i després, a casa, una tradicional xocolatada amb ensaimades, acompanyats ~~amb~~ ^{amb} els amics més identificats amb aquest aspecte dels nostres sentiments. Aquesta va ésser una nova oportunitat, mare, perquè ens entristís

UAB

Un moment el meu amor que li he estat. En el Pas a m

ens hem molts que ens hi volti uns ratlles. No l'oblideu de fer-ho. Retornar

tant d'un cap de dia a l'altre que em fa l'efecte que voste' hauria

la seva absència. De debò, ~~mare~~ mare, que no m'explico com hegi pogut tenir la mala impressió a la qual em refereixo, perquè el temps que he passat, amb la l'acompanyament de penes i alegries, ha servit perquè cada vegada l'estimi més i amb una més gran consciència. I no podrà saber, fins que la conegui, en quina mesura la Rosa participa d'aquest sentiment i com contribueix a fer-lo més intens. Fa molt temps que ella va perdre la seva mare i això fa que tingui per voste, adhuc sense conèixer-la personalment, una bona part de l'afecte que la desgràcia soferta, xx va deixar vacant. I com que voldria pel nostre filllet, com jo mateix, és clar, tot el que la y vida pugui oferir-li de bo, no es resigna a que hagi de passar-se de l'amor d'una avia que l'estimaria tant, i ja li parla continuament de voste. Si fa això ara que el nen no la pot entendre, imaginis el que farà més endavant. Tantdebo que no ~~li~~ li calgui, però, desvetllar la imaginació del nen en aquest cas, i que la seva presència, mare, li pugui estalviar explicacions quan el nen tingui entenciment.

Encara tinc el despatx de l'avinguda Madero, pare. Però n'estem buscant un altre per traslladar l'estudi de dibuix, que segueix funcionant. Treballen en aquest despatx-taller dos amics i gairebé deixebles meus: un xicot madrileny, que es diu Oteyza, i un mexicà, de nom Luis Baena. Treballen a base dels clients que jo havia fet abans d'ingressar a "Publicistas Mexicanos". La meua intervenció actual en la marxa del despatx, és purament tutelar o, per ésser ~~xxx~~ menys desorbitat, d'assessorament. De vegades, dona gust sentir-se una mica protector i en un moment d'aquests (de fet no ho necessitava gens) vaig dir a l'Oteyza i a n'en Baena, ~~per~~ els deixava el ~~negoci~~ negoci, o millor dit, la feina i les utilitats i la responsabilitat de les despeses. Jo seguiria figurant al cap de l'estudi, pels efectes dels meus amics clients i els donaria tot l'ajut professional que pogués. Aquesta combinació té més d'un any, i ells estan molt contents i jo també. Ara cerquem un nou local perquè l'amo de la casa, en un accés de voracitat, tracta d'ajjar el lloguer més del doble i ho trobem excessiu. De passada, aprofitarem l'avinentesa per aconseguir alguna cosa més a prop dels llocs on viuen l'Oteyza i en Baena.

Més respostes a preguntes seves, pare: sí que em recordo que el dia 29 d'aquest mes és el meu aniversari. La Rosa em farà, com cada any, i si Déu vol, el pastís amb les espelletes. (Per cert que aquest any ja començarà a ser impressionant: trenta-cinc ~~flames~~ flames!). Del que no em recordo -i la Rosa m'ho pregunta amb molta freqüència- és dels aniversaris i de l'edat exacta de voste i de la mare. Ens agradaria que dissipessin aquest oblit.

L'altra pregunta, referent a la màquina d'escriure: es tracta d'una Oliver model 12. És una màquina una mica antiga, però que a Mèxic té encara un prestigi enorme i que m'és enormement simpàtica. La "Adler" del despatx continua allí, fent servei. I per cert, pare: i la "Adler" de casa? Encara em recordo molt bé del dia en que, voste i jo, varem anar a comprar-la.

Deixo una mica d'espai per a la Rosa. Una abraçada ben forta per vostès i molts petons al Joan del seu

encara no he fet fotos del pis. Aïssi que ^{per} en tingui, les enviaré

Estimada mare: m'apadaria moltíssim que si li fos possible m'enviés una fotografia del Pere de quan era petit. Em faia una il·lusió extraordinària tenir-ne encara que només fos una. Valdrà veure si el nostre Raimon hi té una semblança. El color de la que el té exacte que ell, el meu cabell que li ha tostat es blanc de tan ros i es ulls que primer es tenia blancs ara ja se li han tornat verds.

Mare: no en té la sensació de que pensem sempre amb voste'?